

Turun Postimerkkikerhon perustaminen ja toiminta ennen sotia

Kolmas kerta toden sanoo. Näin voi luonnehtia suomenkielisen postimerkkikerhon perustamisyrityksiä Turussa 1920- ja 1930-luvuilla. Suomen Postimerkkilehden 12/1922 mukaan "suomenkielisen postimerkkikerhon perustamisesta neuvotellaan alustavasti Turussa". Neuvottelut vetivät kaikesta päättäen vesiperän ja vasta vuonna 1929 yhdistystoiminta saatiin alulle. Veikko Toivonen arvelee lyhyessä kerhohistoriikissaan Aboex-68 -näyttelyluettelossa, että kerho nukahti kolmisen vuotta toimittuaan. Kestävälle pohjalle toiminta saatiin vasta vuoden 1937 kolmannella yrittämällä.

Kerho perustetaan ensimmäisen kerran

Turun Postimerkkikerho on saatavilla olevien lehtitietojen perusteella aihetta katsoa perustetuksi keskiviikkona huhtikuun 3. päivänä vuonna 1929. Turkulainen sanomalehti Uusi Aura kirjoittaa nimittäin seuraavan päivän numerossaan, että "Turkuun perustettiin eilen postimerkkikerho ja liittyi siihen heti toistakymmentä jäsentä". Puheenjohtajana kokouksessa toimi kirjuri Evert Malas ja sihteerinä prokuristi A. E. Kontio. Kokous valitsi toimikunnan laatimaan kerholle sääntöjä, ja siihen tuli Malaksen ja Kontion lisäksi N. Tamlander.

Kerhon seuraava kokous pidettiin viikon kuluttua 11. huhtikuuta klo 19 alkaen Lehtisen kahvilan yläsalissa. Saman päivän Uuden Auran mukaan kokouksen tarkoituksena oli "päättää lopullisesti kerhon perustamisesta, kuten nimestä, säännöistä ja muista esille tulevista asioista." Turun Sanomat puhuu "kerhon lopullisesta perustavasta kokouksesta". Kokous mainitaan myös Suomen Postimerkkilehdessä 5-6/1929, jonka mukaan "huhtikuun 11 p. oli joukko turkulaisia filatelisteja kokoontunut keskustelemaan postimerkkikerhon perustamisesta paikkakunnalle". Kokouksessa hyväksyttiin kerholle laadittu sääntöluonnos sekä valittiin johtokunta ja virkailijat. Jäsenmaksu oli 25 mk, alle 18-vuotiaat maksoivat 10 mk (ilman äänioikeutta) ja sisäänkirjoitusmaksu oli 5 mk.

Kerhon perustamiseen oli kaikesta päättäen selvää tarvetta tuon ajan Turussa. Huhtikuun 11. päivän Uuden Auran mukaan "turkulaisten merkkeilijöiden yhteisen kerhon puute on ollut jo vuosikausia suuri este filatelian kehitykselle Turussa". Keräilijöitä kehoitetaan tulemaan mukaan ja samalla viitataan "suuriin mahdollisuuksiin yhteisestä esiintymisestä", joita kaupungin 700-vuotisjuhla-vuosi tarjoaa merkkeilijöille.

Turkuun oli perustettu jo vuonna 1895 ruotsinkielinen postimerkkeilijöiden yhdistys Åbo Frimärksamlare-Förening (nykyään Åbo Frimärkssamlareförening), Suomen toiseksi vanhin postimerkkikerho. Edellä lainatussa Suomen Postimerkkilehden uutisessa todetaan ÅFF:stä, että "on jäseneksi pääsy siihen jollain tavalla hankalaa koskapa tässä suhteessa on turkulaisten puolelta kuluun valituksia". Olisikohan myös sillä ollut oma vaikutuksensa, että "siihen aikaan puhuttiin turhan paljon harvinaisista ja kalliista kohteista", kuten Karl-Erik Stenberg (1915-1997) kertoo ÅFF:n 100-vuotisjulkaisussa yhdistyksen kokouksista.

Toisen ja viimeisen kerran Suomen Postimerkkilehti kirjoittaa "vanhasta" kerhosta numerossaan 4/1930: "Turun Postimerkkikerhon vuosikokous pidettiin 18.2.1930. Kokouksen puheenjohtajana toimi pastori Marjanen ja sihteerinä A. Frohne. Tilivelvollisille myönnettiin tilivapaus tilintarkastajien lausunnon perusteella. Sihteerin lukemasta vuosikertomuksesta kävi selville, että kerhon toiminta kuluneena vuonna oli ollut aika vilkasta. Kerho oli kokoontunut sekä kevät- että syyskaudella vähintään kaksi kertaa kuukaudessa ja olivat kerhon jäsenet aina runsaslukuisasti mukana kokouksissa. Esitelmää merkkeilyn alalta olivat pitäneet useasti A. E. Kontio ja E. Malas. Huutokauppoja ja arpajaisia oli joka kokouksen ohjelmassa."

Suomen Postimerkkilehden uutisten perusteella johtokunnassa istuivat seuraavat miehet. Ajan tavan mukaan myös tittelit mainittiin tarkasti.

Prokuristi Aarne E. Kontio, puheenjohtaja 1929-30
Rykmentinpastori W. J. Marjanen, varapuheenjohtaja 1929
Jääkäri vänrikki A. R. Frohne, sihteeri 1929, varapuheenjohtaja 1930
A. V. Aaltonen, sihteeri 1930
Luottotarkastaja J. Lakanen, rahastonhoitaja 1929
Niilo Tamlander, rahastonhoitaja 1930
Kirjuri Evert Malas, vaihdonjohtaja 1929-30

Heistä ainakin Malas oli ollut puuhaamassa jo vuonna 1922 kerhon perustamista.

Kirjasta: Itämerestä Turun pääpostiin. Turun Postimerkkikerho 1929-1999, toim. Jukka Sarkki ym. Turun Postimerkkikerho ry, Turku 1999.